

Steunpunt Medezeggenschap Passend Onderwijs

Scholieren en medezeggenschap passend onderwijs

Handreiking

Thomas Slooijer LAKS

September 2013

(gevalideerd 1-10-2017)

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Schoolondersteuningsprofiel en medezeggenschap	4
2.1 De medezeggenschapraad	4
2.2 Hoe kan ik als scholier meepraten over het ondersteuningsprofiel?	4
3. Ondersteuningsplan en medezeggenschap	6
3.1 De ondersteuningsplanraad	6
3.2 Medezeggenschapsreglement ondersteuningsplanraad	7
3.3 Medezeggenschapsstatuut ondersteuningsplanraad	8
3.4 Contact met de achterban	8
3.5 Faciliteiten ondersteuningsplanraad	8
3.6 Hoe kan ik als scholier meepraten over het ondersteuningsplan?	8

1. Inleiding

Deze handreiking 'medezeggenschap en passend onderwijs' is voor leerlingen in het voortgezet onderwijs, hier verder ook wel aangeduid als scholieren. De handreiking hangt samen met de invoering van passend onderwijs. Hierdoor is de inspraak van leerlingen, ouders en personeel binnen scholen veranderd. In deze handreiking worden deze veranderingen op het gebied van de medezeggenschap toegelicht.

Vanaf 1 augustus 2014 hebben de scholen met de invoering van passend onderwijs zorgplicht gekregen. Deze zorgplicht maakt scholen verantwoordelijk om voor alle leerlingen een passende onderwijsplek te bieden. Dit kan een plek op de school zelf zijn met eventueel extra ondersteuning, op een andere reguliere school in de regio of in het speciaal onderwijs.

Passend onderwijs

Passend onderwijs is de nieuwe manier waarop onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben wordt georganiseerd. Het gaat om zowel lichte als zware ondersteuning. Bijvoorbeeld extra begeleiding op school, aangepast lesmateriaal, hulpmiddelen of onderwijs op een speciale school. Passend onderwijs is dus geen schooltype; kinderen zitten niet 'op' passend onderwijs. Scholen werken met elkaar samen in samenwerkingsverbanden. De scholen in het samenwerkingsverband maken onderling afspraken over hoe ze ervoor zorgen dat alle leerlingen onderwijs krijgen dat bij hen past.

Om deze passende onderwijsplek te kunnen bieden, zijn scholen in Nederland met elkaar gaan samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden hebben een ondersteuningsplan opgesteld waarin onder andere geregeld is welke school welke ondersteuning biedt.

Ondersteuningsplan

Binnen het samenwerkingsverband maken de besturen met elkaar afspraken over de manier waarop alle leerlingen in het samenwerkingsverband zo goed mogelijk de passende ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben. Deze afspraken zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan. In het ondersteuningsplan staat onder andere:

- *het niveau van basisondersteuning (ondersteuning die alle scholen bieden) beschreven;*
- *de criteria en procedure voor verwijzing naar het speciaal onderwijs;*
- *het verdelen van het budget voor extra ondersteuning;*
- *de beoogde kwantitatieve en kwalitatieve resultaten;*
- *de informatieverstrekking aan ouders over de ondersteuningsvoorzieningen en mogelijkheden voor onafhankelijke ondersteuning.*

Het ondersteuningsplan geldt maximaal voor vier jaar en wordt ter instemming voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad (OPR). Ook wordt het ondersteuningsplan besproken met alle gemeenten in de regio in een op overeenstemming gericht overleg. Voor 1 mei voorafgaand aan het eerste schooljaar waarop het ondersteuningsplan betrekking heeft, moet dit plan aan de inspectie worden toegestuurd.

De ene school binnen het samenwerkingsverband biedt extra ondersteuning voor leerlingen met een specifieke lichamelijke handicap, een andere school biedt misschien extra ondersteuning voor scholieren met een bepaalde gedragsstoornis. Elke school krijgt een eigen schoolondersteuningsprofiel (SOP), waarin staat welke extra ondersteuningsmogelijkheden een school heeft.

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Iedere school heeft een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. In dit profiel beschrijft de school welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. De school moet minimaal de basisondersteuning die in het samenwerkingsverband is afgesproken realiseren. Daarnaast kan de school extra ondersteuning aanbieden. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht op het vaststellen van het ondersteuningsprofiel. Alle schoolondersteuningsprofielen van de scholen in het samenwerkingsverband samen zorgen idealiter voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen passend onderwijs kunnen krijgen. Het schoolondersteuningsprofiel maakt duidelijk of en waarin de school zich specialiseert (de extra ondersteuning). Mogelijk dat het schoolondersteuningsprofiel ook (deels) bepalend kan zijn voor het budget dat de school krijgt van het samenwerkingsverband. Daarnaast speelt het schoolondersteuningsprofiel een rol in het toelatingsbeleid van de school.

Over het ondersteuningsplan en het schoolondersteuningsprofiel van een school hebben personeel, ouders en leerlingen medezeggenschap oftewel inspraak. Het is erg belangrijk dat jij als scholier meepraat over het schoolondersteuningsprofiel en/of het ondersteuningsplan, want scholieren zijn diegene die hier dagelijks mee te maken krijgen. Deze handreiking gaat verder in op de invloed die jij als scholier kan hebben op dit ondersteuningsplan en het schoolondersteuningsprofiel van jouw school. Met andere woorden: hoe beslis jij mee over de extra ondersteuning die jouw school aanbiedt?

2. Schoolondersteuningsprofiel en medezeggenschap

Elke school heeft (verplicht) een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. In het schoolondersteuningsprofiel staat beschreven welke ondersteuning jouw school biedt aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Over het schoolondersteuningsprofiel hebben scholieren medezeggenschap. Dit betekent dat scholieren mee mogen praten over het schoolondersteuningsprofiel. Bij het opstellen van het schoolondersteuningsprofiel wordt gekeken naar de extra ondersteuning die jouw school kan bieden, bovenop de ondersteuning die alle scholen in de regio bieden (de basisondersteuning) en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. Het schoolondersteuningsprofiel komt uiteindelijk in de schoolgids te staan zodat ouders en leerlingen kunnen opzoeken welke extra ondersteuning jouw school biedt.

Het schoolondersteuningsprofiel wordt vastgesteld door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag van een school is het schoolbestuur. Via de medezeggenschapsraad hebben scholieren inspraak op dit schoolondersteuningsprofiel en daarmee dus inspraak op de extra ondersteuning die jouw school biedt.

2.1 De medezeggenschapsraad

Volgens de wet moet elke school een medezeggenschapsraad hebben. De medezeggenschapsraad wordt vaak afgekort als MR en bestaat uit personeel, ouders en leerlingen van de school. De medezeggenschapsraad praat mee over het beleid van de school en alle besluiten die het bevoegd gezag wil nemen. Soms kan de Medezeggenschapsraad enkel adviseren, maar over veel onderwerpen heeft de medezeggenschapsraad ook instemmingsrecht. Een voorstel mag dan alleen worden uitgevoerd als de medezeggenschapsraad het ermee eens is.

De medezeggenschapsraad van jouw school heeft adviesrecht bij de vaststelling van het ondersteuningsprofiel. Dit houdt in dat het bevoegd gezag advies moet vragen aan de medezeggenschapsraad over het schoolondersteuningsprofiel. Het bevoegd gezag mag het advies van de medezeggenschapsraad naast zich neerleggen als zij goede argumenten heeft. Wanneer het bevoegd gezag het advies van de medezeggenschapsraad over het ondersteuningsprofiel naast zich neerlegt, kan de medezeggenschapsraad het geschil voorleggen aan de geschillencommissie. Uitspraken van de geschillencommissie over geschillen op andere scholen zijn een handige inspiratiebron om in te kunnen schatten welke uitspraak de geschillencommissie zal doen. Dit kan de stap naar de commissie zelfs overbodig maken.

2.2 Hoe kan ik als scholier meepraten over het schoolondersteuningsprofiel?

Als je niet in de medezeggenschapsraad zit kun je alsnog meepraten over het schoolondersteuningsprofiel van jouw school. Wanneer je bepaalde extra ondersteuning nodig hebt die niet wordt aangeboden op jouw school kun je natuurlijk altijd een afspraak maken met de schoolleiding of de zorgcoördinator van jouw school.

De leerlingen in de medezeggenschapsraad vertegenwoordigen alle leerlingen van jouw school. Deze leerlingen kunnen jouw bezwaren of voorstellen over het schoolondersteuningsprofiel bespreken in de medezeggenschapsraad en/of voorleggen aan de schoolleiding. Welke leerlingen in de medezeggenschapsraad zitten, staat vaak in de schoolgids of op de website van de school. Je kunt deze leerlingen aanspreken maar je kunt jezelf natuurlijk ook kandidaat stellen voor de medezeggenschapsraad.

Ook kun je via de leerlingenraad van jouw school meepraten over het schoolondersteuningsprofiel. Net zoals de leerlingen van de medezeggenschapsraad vertegenwoordigt de leerlingenraad ook alle leerlingen op school. Vaak zitten de leerlingen van de medezeggenschapsraad ook in de leerlingenraad en anders heeft de leerlingenraad goed contact met de leerlingen uit de medezeggenschapsraad. De leerlingenraad vergadert regelmatig met de schoolleiding over verschillende zaken die op school spelen, waaronder bijvoorbeeld het schoolondersteuningsprofiel.

3. Ondersteuningsplan en medezeggenschap

Om alle leerlingen binnen een regio een passende onderwijsplek te bieden, zijn regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs opgericht. De afspraken die scholen binnen het samenwerkingsverband maken, zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan. Ook over het ondersteuningsplan hebben scholieren medezeggenschap. Alle samenwerkingsverbanden zijn namelijk verplicht een ondersteuningsplanraad in te stellen, die instemmingsrecht heeft op het ondersteuningsplan.

3.1 De ondersteuningsplanraad

De ondersteuningsplanraad, afgekort de OPR, is de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband. In de ondersteuningsplanraad zitten ouders, personeelsleden en scholieren van de scholen die deelnemen aan het samenwerkingsverband. Zij worden afgevaardigd / gekozen door de MR-leden van deze scholen. Een lid van de ondersteuningsplanraad is niet verplicht om ook deel te nemen aan de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van een school. De helft van de deelnemers van de ondersteuningsplanraad bestaat uit personeel, de andere helft bestaat uit leerlingen en/of ouders. Uitgangspunt is dat leerlingen en ouders ieder 25% van de zetels / plaatsen kunnen bezetten in de ondersteuningsplanraad. Het deel van de ondersteuningsplanraad dat bestaat uit leerlingen wordt ook wel de leerlinggeleding genoemd. Wanneer er niet meer leerlingen in de ondersteuningsplanraad willen dan het aantal beschikbare plaatsen, hoeven er geen verkiezingen te worden gehouden. De kandidaten zijn dan automatisch gekozen. Alleen als er onvoldoende leerlingen gevonden kunnen worden voor de ondersteuningsplanraad mogen de niet vervulde plaatsen worden ingenomen door ouders.

Ondersteuningsplanraad (OPR)

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn verplicht een ondersteuningsplanraad in te stellen. Dit is de medezeggenschapsraad (MR) van het samenwerkingsverband. De ondersteuningsplanraad bestaat voor de helft uit personeel en voor de helft uit ouders (en leerlingen). De leden van de ondersteuningsplanraad worden afgevaardigd door de leden van de MR-en van de scholen in het samenwerkingsverband. De OPR heeft instemmingsbevoegdheid ten aanzien van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Dit betekent dat de OPR moet instemmen met het plan, voordat het kan worden vastgesteld en uitgevoerd.

In de wet staat weinig over hoe de ondersteuningsplanraad binnen een samenwerkingsverband werkt. Dit legt het samenwerkingsverband samen met de ondersteuningsplanraad vast in het medezeggenschapreglement en het medezeggenschapsstatuut. In het reglement staat hoe de ondersteuningsplanraad werkt terwijl in het statuut wordt beschreven hoe de medezeggenschap binnen het samenwerkingsverband is geregeld. Beide worden hieronder toegelicht.

3.2 Medezeggenschapsreglement ondersteuningsplanraad

In het medezeggenschapsreglement staan de taken en bevoegdheden van de ondersteuningsplanraad. Het medezeggenschapsreglement van de ondersteuningsplanraad wordt door het samenwerkingsverband vastgesteld en heeft uiteindelijk instemming van tweederde van de leden in de ondersteuningsplanraad. De wet Medezeggenschap op scholen (WMS) stelt een aantal zaken verplicht in het medezeggenschapsreglement:

- omvang ondersteuningsplanraad;
- samenstelling;
- bevoegdheden;
- contact met de achterban;
- procedures;
- verkiezingen;
- zittingsduur van de leden.

Samenstelling ondersteuningsplanraad

In het medezeggenschapsreglement worden de omvang en de samenstelling van de ondersteuningsplanraad geregeld. Zoals hierboven besproken, bestaat een kwart van het aantal leden uit leerlingen. In het reglement is de verhouding tussen personeel, ouders en leerlingen opgenomen en hoe de verkiezingen van deze leden voor de ondersteuningsplanraad is geregeld. Een belangrijk element daarvan is de zittingsduur van de leden oftewel voor welk termijn wordt een lid van de ondersteuningsplanraad benoemd.

Bevoegdheden ondersteuningsplanraad

Het gedeelte van de ondersteuningsplanraad dat bestaat uit personeel, ouders of leerlingen kan alle onderwerpen die binnen het samenwerkingsverband spelen op de agenda zetten. De ondersteuningsplanraad heeft daarbij een aantal rechten, die in het reglement van de ondersteuningsplanraad wordt opgenomen, namelijk:

- *Informatierecht* In de wet staat het minimum aan informatie dat het bevoegd gezag van het samenwerkingsverband moet geven en op welke wijze het bevoegd gezag deze informatie geeft aan de ondersteuningsplanraad. Je kunt altijd om meer informatie vragen als dit nodig is om je taken goed uit te oefenen.
- *Initiatiefrecht* De ondersteuningsplanraad kan punten op de agenda zetten door met standpunten en/of voorstellen te komen. Binnen drie maanden tijd (of ander termijn vastgelegd in reglement) reageert het bevoegd gezag schriftelijk op deze voorstellen. Hierin staat het standpunt van het bevoegd gezag en waarom het bevoegd gezag het voorstel wel of niet gaat uitvoeren.
- *Instemmingsrecht* De belangrijkste taak van de ondersteuningsplanraad is het geven van instemming op het ondersteuningsplan of een wijziging hierop. Wanneer de ondersteuningsplanraad besluit niet in te stemmen met het ondersteuningsplan past het bevoegd gezag het ondersteuningsplan aan of het geschil hierover wordt voorgelegd aan de landelijke commissie voor geschillen WMS. In het reglement is het termijn opgenomen waarbinnen tot instemming moet worden besloten.

3.3 Medezeggenschapsstatuut ondersteuningsplanraad

Het medezeggenschapsstatuut wordt ten minste eenmaal in de twee jaar door het samenwerkingsverband vastgesteld. Evenals het reglement, moet tweederde van het aantal leden van de gehele ondersteuningsplanraad instemmen met het statuut, dat geldt ook voor wijziging van het statuut.

In het statuut staat een aantal verplichte zaken:

- de samenstelling van de ondersteuningsplanraad;
- de wijze waarop en de termijnen waarbinnen de ondersteuningsplanraad wordt geïnformeerd door het bevoegd gezag;
- de wijze waarop de leden van de OPR de faciliteiten kunnen gebruiken;
- in welke gevallen het bevoegd gezag van het samenwerkingsverband overleg pleegt met de ondersteuningsplanraad.

3.4 Contact met de achterban

De leerlingen die in de ondersteuningsplanraad zitten vertegenwoordigen alle leerlingen van de scholen binnen het samenwerkingsverband. De leerlingen die zij vertegenwoordigen worden ook wel de achterban genoemd. Het is erg belangrijk dat leerlingen in de ondersteuningsplanraad contact hebben met hun achterban zodat zij weten wat er leeft op de verschillende scholen binnen het samenwerkingsverband. De wijze waarop dit gebeurt, wordt opgenomen in het statuut van de ondersteuningsplanraad.

3.5 Faciliteiten ondersteuningsplanraad

In het medezeggenschapsstatuut wordt de wijze geregeld waarop de ondersteuningsplanraad en zijn leden gebruik kunnen maken van faciliteiten. Het samenwerkingsverband staat de ondersteuningsplanraad het gebruik toe van voorzieningen die zij nodig heeft om haar taak uit te voeren. Ook treft het samenwerkingsverband een regeling voor de noodzakelijke kosten van medezeggenschapsactiviteiten van ouders, leerlingen en personeel. Zoals scholingskosten, kosten die worden gemaakt bij het inhuren van deskundigen en kosten van het voeren van rechtsgedingen. Verder kan het bevoegd gezag een vergoeding toekennen aan ouders of leerlingen omdat zij lid zijn van de ondersteuningsplanraad evenals een bijdrage aan administratieve kosten die worden gemaakt. De ouder-/leerlinggeleding in de ondersteuningsplanraad heeft instemmingsrecht over de faciliteitenregeling.

3.6 Hoe kan ik als scholier meepraten over het ondersteuningsplan?

Als je niet in de ondersteuningsplanraad zit, kun je alsnog meepraten over het regionale ondersteuningsplan. De leerlingen in de ondersteuningsplanraad vertegenwoordigen alle leerlingen van de verschillende scholen binnen de regio. Deze leerlingen kunnen jouw bezwaren of voorstellen over het regionale ondersteuningsplan bespreken in de ondersteuningsplan en/of voorleggen aan het samenwerkingsverband.

De leerlingen die in de medezeggenschapsraad zitten van jouw school hebben –als het goed is– contact met de leden van de ondersteuningsplanraad. De leerlingen van de medezeggenschapsraad kunnen jouw bezwaren en/of voorstellen bespreken met de leden van de ondersteuningsplanraad. Welke scholieren in de medezeggenschapsraad zitten staat vaak in de schoolgids of op de website van jouw school.

Ook kun je via de leerlingenraad van jouw school meepraten over het ondersteuningsplan. Net zoals de leerlingen van de medezeggenschapsraad vertegenwoordigt de leerlingenraad ook alle leerlingen op jouw school. Vaak zitten de leerlingen die in medezeggenschapsraad in de leerlingenraad en anders heeft de leerlingenraad goed contact met de leerlingen uit de medezeggenschapsraad. De leerlingenraad kan helpen jouw bezwaren en/of voorstellen voor te leggen aan de ondersteuningsplanraad.

Je kunt natuurlijk ook altijd jezelf kandidaat stellen voor de ondersteuningsplanraad. Dan praat en beslis je direct mee!